

Niels Arnfred, Sven Bislev, Anders Eldrup, Anders Hesselholdt, Peter Kragh Jespersen, Morten Sloth (red.), Samfundsplanlægning - en antologi om erfaringer, problemer, perspektiver, København: Samfundsvidenskabeligt Forlag, 1980, 429 s., 148,75 kr. Udgivet med støtte fra Statens samfundsvidenskabelige Forskningsråd.

Denne anbefalelsesværdige antologi kommer vidt omkring. Fordelt på 19 artikler skrevet af 22 forfattere, hvoraf godt en trediedel kommer fra universitetsverdenen og resten fra forvaltningen, spænder den lige fra fremtidsforskningsstudier i OECD-regie til administrative begrænsninger for gennemførelsen af de oprindelige ideer bag socialreformen. Ligeledes er også indfaldsvinklerne og abstraktionsniveauerne noget forskelligartede strækkende sig lige fra redegørelser for variablene i finansministeriets budgetmodel til drøftelser af socioøkonomiske determinanter for den overordnede politiske planlægning. Ved hjælp af en opdeling i fem hovedafsnit og kortfattede indledninger hertil har redaktørerne dog tilvejebragt en fornuftig og læservenlig struktur for de noget forskelligartede skildringer af overordnet planlægning, fysisk planlægning og borgerdeltagelse, plankoordination i den offentlige forvaltning, forholdet mellem staten og kommunerne, økonomisk planlægning og planlægning vedrørende miljø-, social-, trafik-, industri-, forsknings- og energisektorerne. Afslutningsvis følger en opsummerende og afrundende artikel skrevet af tre af forfatterne.

Ud over et ønske om at styrke dialogen mellem forskere og embedsmænd fremlægges tre erklærede formål med bogen, nemlig dels at give en oversigt over nyere udviklinger inden for offentlig planlægning i Danmark og at påpege problemer og perspektiver i denne forbindelse og dels at bidrage til konkret viden om samspillet mellem den offentlige planlægning og den samfundsmæssige udvikling. Når kortses fra en afsluttende kritik mod betænkning 743 om planlægning i centraladministrationen for kun at operere med et administrativt planbegreb, leveres også hermed den eneste forklaring på, hvad der rummer sig bag titlen. Dette meget arbitrære formål imødekommes delvist ved præsentationen af de indledende og i øvrigt fortræffelige artikler om forholdet mellem samfundsudvikling og politisk styring lige som en række af de efterfølgende artikler drøfter baggrunden for konkrete administrative planlægningsbestræbelser. At der hermed skulle være fremlagt konkret viden om samspillet vil jeg dog stille mig noget forbeholden overfor. Dette forbehold skal dog ikke tjene til en forklejnning af de vitterlige tilløb til en udvidelse af synsvinklen på planlægning, som faktisk anlægges i en række af artiklerne.

Hvad angår de førstnævnte formål - beskrivelsen og debatten - må dette nok

Niels Arnfred, Sven Bislev, Anders Eldrup, Anders Hesselholdt, Peter Kragh Jespersen, Morten Sloth (red.), Samfundsplanlægning - en antologi om erfaringer, problemer, perspektiver, København: Samfundsvidenskabeligt Forlag, 1980, 429 s., 148,75 kr. Udgivet med støtte fra Statens samfundsvidenskabelige Forskningsråd.

Denne anbefalelsesværdige antologi kommer vidt omkring. Fordelt på 19 artikler skrevet af 22 forfattere, hvoraf godt en trediedel kommer fra universitetsverdenen og resten fra forvaltningen, spænder den lige fra fremtidsforskningsstudier i OECD-regie til administrative begrænsninger for gennemførelsen af de oprindelige ideer bag socialreformen. Ligeledes er også indfaldsvinklerne og abstraktionsniveauerne noget forskelligartede strækkende sig lige fra redegørelser for variablene i finansministeriets budgetmodel til drøftelser af socioøkonomiske determinanter for den overordnede politiske planlægning. Ved hjælp af en opdeling i fem hovedafsnit og kortfattede indledninger hertil har redaktørerne dog tilvejebragt en fornuftig og læservenlig struktur for de noget forskelligartede skildringer af overordnet planlægning, fysisk planlægning og borgerdeltagelse, plankoordination i den offentlige forvaltning, forholdet mellem staten og kommunerne, økonomisk planlægning og planlægning vedrørende miljø-, social-, trafik-, industri-, forsknings- og energisektorerne. Afslutningsvis følger en opsummerende og afrundende artikel skrevet af tre af forfatterne.

Ud over et ønske om at styrke dialogen mellem forskere og embedsmænd fremlægges tre erklærede formål med bogen, nemlig dels at give en oversigt over nyere udviklinger inden for offentlig planlægning i Danmark og at påpege problemer og perspektiver i denne forbindelse og dels at bidrage til konkret viden om samspillet mellem den offentlige planlægning og den samfundsmæssige udvikling. Når kortses fra en afsluttende kritik mod betænkning 743 om planlægning i centraladministrationen for kun at operere med et administrativt planbegreb, leveres også hermed den eneste forklaring på, hvad der rummer sig bag titlen. Dette meget arbitrære formål imødekommes delvist ved præsentationen af de indledende og i øvrigt fortræffelige artikler om forholdet mellem samfundsudvikling og politisk styring lige som en række af de efterfølgende artikler drøfter baggrunden for konkrete administrative planlægningsbestræbelser. At der hermed skulle være fremlagt konkret viden om samspillet vil jeg dog stille mig noget forbeholden overfor. Dette forbehold skal dog ikke tjene til en forklejnning af de vitterlige tilløb til en udvidelse af synsvinklen på planlægning, som faktisk anlægges i en række af artiklerne.

Hvad angår de førstnævnte formål - beskrivelsen og debatten - må dette nok

siges at være lykkedes rimeligt godt inden for de rammer de enkelte forfattere har sat sig. Lejlighedsvis kunne man dog have ønsket sig enten lidt større tilbageholdenhed, hvad konklusionerne angår eller et noget bedre empirisk belæg. Uden en nærmere dokumentation er jeg i hvert fald ikke uden videre overbevist om, at borgerdeltagelsen i den fysiske planlægning skulle have været en succes i den forstand, at deltagelsen har været større end forventet. Ligeledes forekommer bogens gentagne skræmmebillede af kommunernes økonomiske underordning under staten og der økonomiske planlægnings dominans i nok så høj grad at være udtryk for de toner, der siden PPII har lydt fra finansministeriet, som for en udviklingstendens, der kan begrundes i statistiske data eller en skildring af budget- og planprocedurerne.

Som antydnet kan heller ikke denne antologi frasige sig samleværkets klassiske svaghed i form af en noget uegal behandling af de forskellige emnekredse. Hertil kommer, at man nok i en fremstilling med det ovennævnte sigte, kunne have forventet en inddragelse af to så vigtige og på mange måder forskelligartede systemer som undervisnings- og syge- og sundhedssektoren. Alt i alt fremlægges dog en række interessante skildringer og diskussioner, og bogen er afgjort et velkomment bidrag til debatten om planlægningens rolle og mulighed. Selv om bogen næppe er velegnet som begynderbog, bør den derfor også i overensstemmelse med redaktørernes håb vinde indpas i forskellige undervisningssammenhænge såsom efteruddannelse og universitetskurser m.m.

Finn Bruun

Holger Bisgaard, Ole Horskær Madsen og Claus Pichard, Om planlægning, en introduktionsbog, København: Hans Reitzels Forlag, 1981, 176 s., 108,50 kr.

Den foreliggende bog er en introduktionsbog til planlægning, her primært den offentlige fysiske planlægning. Intentionen med bogen er, at den skal bidrage til forståelse af de planlægningsproblemer, som vi møder i de omgivelser, vi lever og færdes i. Yderligere forsøger bogen at give forståelse for den samfundsmæssige udviklings betydning for byudviklingen og for planlægningsproblemerne, samt for hvorledes planlægningen gribes an i vort samfund. Bogen henvender sig til folk med interesse for planlægning og er samtidig skrevet til brug i undervisningssammenhænge.

Forfatterne har med bogen sammensat en god introduktion til udviklingen i den offentlige fysiske planlægning, idet man kommer omkring væsentlige sammenhænge mellem samfundsudviklingen og den fysiske planlægnings skiftende karakter. Vægtningen og disponeringen af stoffet er i det store og hele rimelig. Det faglig-